

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

Št. 8. V Ljubljani, 30. aprila 1901. Leto XVIII.

Obseg: Kteri posnemalnik za mleko je najboljši. (Dalje.) — Škropite trte z modro galico. — Navodila o pokončevanju škodljivih mrčesov. — Več pridelovati in bolje prodajati! — Vinarska zadruga v Novem Mestu. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Kteri posnemalnik za mleko je najboljši.

(Dalje.)

Predno nadaljujem opis drugih posnemalnikov, naj sporočim naslednje:

Po odredbi ogerskega kmetijskega ministra se je v prošlem mesecu (13., 14. in 15. marca) vršila konkurenca, ali bolje rečeno preskušnja raznih posnemalnikov, in sicer na politehniko v Budapešti. Ta preskušnja se je priredila pod državnim nadzorstvom.

Število priglasiženih posnemalnikov je bilo veliko, vendar niso vseh sprejeli, ker so bila določila za to preskušnjo jako stroga. Izmed vseh priglasiženih strojev so se pripustili k preskušnji samo štirje, in sicer „alfa“, „krona“, „melot“ in „juvel“, pa še od teh štirih je odpadel „juvel“, ker je v posnetem mleku puščal preveč tolšče, namreč 0,3 odstotka, kakor se je dognalo z natančnim preiskovanjem posnetega mleka.

Tekmovali so torej pravzaprav le trije stroji, ki so vsi posnemali mleko tako čisto in dobro, da se je našlo pri „kroni“ le 0,13, pri „alfi“ 0,15 in pri „meloti“ 0,19 odstotkov tolšče v posnetem mleku.

Najbolj čisto je posnemal stroj „krona“, tako da zavzema v tem oziru prvo mesto; za njim pride „alfa“ in potem „melot“.

Ti stroji se pa niso pregledali samo glede čistega dela, oziroma gledé popolnega posnemanja, ampak tudi glede tega, kako težko jih je goniti, nadalje glede

sestave, cene, priročnosti in pripravnosti za čiščenje, kakor tudi glede tega, kako se pri enem in drugem stroju spenita posneto mleko in smetana.

Tridnevne preskušnje, ki so se vršile dopoldne in popoldne, so pokazale, da se stroj „alfa“ primeroma še najlaže vrti in da je še zmeraj najboljše sestave, tako da mu pripada v tem oziru še zmeraj prvenstvo med sedanjimi stroji. Ta sodba se je slišala tudi pri preskušnjah, ki so se priredile po drugih krajih.

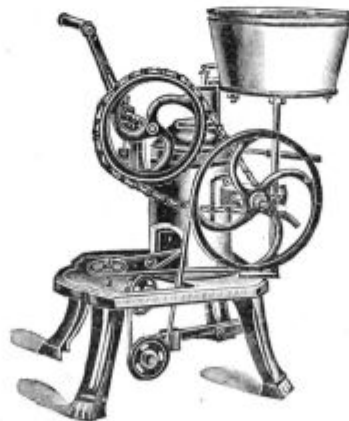
Za „alfo“ se je v tem oziru najbolj odlikoval stroj „krona“. Posnemalnik „krona“ se nekoliko teže goni in tudi njegova sestava v celoti ni tako dobra kakor pri „alfi“. Opisati hočem stroj „krona“ nekoliko natančneje v prihodnji številki. Tretje mesto zavzema stroj „melot“.

Glede ostalih vprašanj, kakor glede priročnosti in pripravnosti za čiščenje, potem glede cene in glede tega, kako se mleko pri teh strojih speni, se pa

nobenemu stroju ni priznala kaka posebna prednost. Toliko o tej preskušnji, ki je tudi za nas zanimiva in poučna.

Oglejmo si sedaj še posnemalnik „triumf“ (podoba 22.), ki je zadnjič opisanemu stroju „vestfalija“ tako podoben, da bi jih človek na prvi pogled lahko zamenjal.

Pri tem posnemalniku se gonilna sila na boben ravno tako prenaša, kakor pri „vestfaliji“, in ves stroj je ravno tako vdelan na posebno podlago ali mizico,

Podoba 22.

kakor „vestfalija“. Hvali se pri njem zlasti priprosta sestava, čisto posnemanje, lahko in hitro čiščenje, mirno in tiho delo. Goni se pa teže kakor na pr. „alfa“ ali „krona“.

Bobniček je iz valjanega bakra, na notranji strani močno pocinjeno, na vnanji pa ponikljan. Dno bobnička je iz litega jekla in močno ponikljano. Vsi deli, ki pridejo z mlekom ali s smetano v dotiko, so močno pocinjeni.

Posnemalnike „triumf“ ima naprodaj tvrdka Ludvik Lička na Dunaju — Währing (XVIII/1 Stadtbahn-Viaducte Nr. 173 in 174). Prodaja jih v 7 velikostih. Najmanjša številka z znakom M št. 0, ki posname 80 l mleka v eni uri, stane 250 K, največja pa, ki posname 400 l v eni uri, 520 K.

(Dalje prihodnjič.)

Škropite trte z modro galico.

Lansko leto so dolenski in deloma tudi štajerski vinščaki v mnogih krajih hoteli biti prav pametni in varčni ter niso trt škropili. Modrovali so, da trt ni treba škropiti, ker se s tem dela proti Bogu, ki je strupeno roso za kazen poslal, in da se vsled škropljenja dela grozdna plesnoba. Jesen jih je pa poučila, da so še šmentano neumni in da so zapravili sto tisočakov ter prihranili le groše.

Je že tako na svetu, da malo omikani ljudje veliko rajši poslušajo ter posnemajo take in enake bajke, bolje rečeno neumne čvekarije, kakor pa nauke in navsvete pravih, o stvari poučenih in skušenih strokovnjakov; to pa še posebno tedaj, ako je strokovnjak v gosposki suknji in ako navadni mali kmet vidi, da si s posnemanjem napačnega nasveta prihrani par grošev. Zato pa nastane za večje, šolane posestnike, osobito pa za prečastite gospode duhovnike, učitelje in ostale izobražene može na deželi takorekoč dolžnost do bližnjika, da male posestnike pouče ter jih odvrčajo od izvrševanja napačnih nasvetov. In na take može se obračamo danes ter jih prosimo, lepo prosimo, naj z vsem le mogočim vplivom na to delajo, da se navedena, skoziinskozi napačna, brezumna nasveta ne bodeta posnemala. Naj taki možje malim, manj izobraženim posestnikom vinogradov dopovedo, da se je grozdna plesnoba že pred več kakor 50 leti pričela v Italiji širiti, dočim se je peronospora ravno tam šele v letu 1875. ali 1876. prvič prikazala. Kako je torej mogoče, da bi škropljenje trt proti peronospori povzročalo bolezen — grozdno plesnobo — ki je nastala že toliko let pred peronosporo? To vender ni mogoče! Peronospora je pač bolezen zase, grozdna plesnoba pa zopet zase. Druga ni od druge čisto nič odvisna, druga ne more druge povzročiti, pa tudi ne odvrniti. Da pa obe združeni trti veliko večjo škodo povzročita, da obe združeni trto lahko veliko prej ugonobita kakor pa vsaka zase, to je pač popolnoma jasno. Zato človeku velevala že zdravi razum, da je treba obe bolezni zdraviti z danimi sredstvi, ne pa le eno. Zoper plesnobo se mora žveplati, zoper peronosporo pa škropiti. Žveplati pa trte tako, da se žveplajo mokre po dežju ali rosi, ali da se še celo pred žveplanjem nalašč poskrope z vodo, je pa zopet kaj neumno postopanje. Po krajih, kjer trte proti plesnobi že čez 30 let žveplajo — kakor na Italijanskem — so se dobrega prepričali, da žveplanje mokrih trt nič ne hasni, da je neuspešno delo. Kako bi moglo v tej zadevi pri nas drugače biti,

saj je pri nas isti Bog kakor na Italijanskem; ali morda ne? Zato naj torej vsakdo žvepla svoje trte v suhem stanu, ne pa v mokrem, že celo pa jih ni treba pred žveplanjem šele z vodo škropiti. Ako se je kje na Štajerskem pokazalo, da v mokrem stanu žveplane trte za grozdno plesnobo niso obobile, se sme z največjo gotovostjo sklepati, da bi bile ravno ako zdrave ostale, ako bi se sploh nič ne bile žveplale.

Čas škropljenju bo vsak čas tukaj, zato naj si vsak vinščak priskrbi vse potrebno: trtno škropilnico, modro galico in apno. Za svoje ude ima družba v zalogi škropilnice po 17 K 50 h, in modro galico po 61 K 100 kg. Prosimo podružnice, naj prevzamejo oddajo galice za svoje okoliše, ker deželni odbor plača podružnicam vczynno iz Ljubljane do podružničnega sedeža.

Navodila o pokončevanju škodljivih mrčesov.

Glede na zakon z dne 17. junija 1870. l. dež. zak. št. 21., ki vелеva županom skrbeti, da si občani čistijo drevje in vrte škodljivih mrčesov in njih zalege, se posestniki opozarjajo, da je najbolje zatirati mrčesjo zalego meseca januarija, februarija in v začetku marcija. Kmetovalcem, oziroma sadjarjem, škoduje na stotine raznih hrostov in metuljev, oziroma njih ličink in gosenic; največjo kvaro pa jim delajo vsekakor gosenice belinove (belega metulja), prstenčarjeve in še nekterih drugih metuljev, potem pomladanski ali rjavi hrosti (kebri), zlasti pa njih ličinke, imenovane tudi črvi, ogrci in podjedi, ktere so naredile poljščini že veliko škode.

Da je treba metulje loviti in pobijati, se razumeva samoobsebi, ali tak lov nikdar ne izda toliko in tudi ni tako lahek, kakor je snemanje goseničjih mešičkov. Najuspešneje se uničujejo belini, oziroma njih in drugih metuljev gosenice, če dosledno vsi posestniki trebijo z drevja in grmovja njih zalege, zapredke in mešičke. Ako le nekteri gospodarji trebijo, drugi pa ne, ne pomaga nič, kajti z neotrebljenega drevja pridejo kmalu škodljivci na drugo drevje, in ves trud je bil zaman. Prav je torej, da zakon podpira marnega gospodarja, pa s kaznijo preti malomarnežu.

Kako je treba uničevati goseničje zalege in zapredke? To se da storiti na dva načina; ali se potrga z drevja vse listje, ki je izza zime na njem ostalo suho in v katerem je goseničja zalega, ter se porežejo vsi zapredki, potem pa oboje skupaj sežge, ali pa se po drevju posmode zalege in zapredki.

Z nizkega, t. j. pritličnega drevja in z grmovja (zlasti z gloga ali belega trna, kamor belin posebno rad spravlja svojo zalego) je moči z roko ali z nožem hitro posmukati listje ali pa porezati zapredke. K višjemu drevju je treba prisloniti lestvico, a ker so zapredki najrajši po vejnih koncih in vrhovih, jih ni lahko doseči, in zato jih je laže z visokih dreves porezati s škarjami, ki se nataknejo na primerno dolg drog. Vse otrebke z drevja je treba potem pazno požgati, da gotovo pogine vsa zalega.

Hitro in lahko je pokončevati goseničje zalege in zapredke s plamenicami ali baklami. Ravnati je pa takole: Pločevinasta (plehasta) posoda ozkega vratu se pritrdi na primerno dolg drog, nalije se s petrolejem in v vrat se vtakne stenj (toht). Če se stenj prižge, se lahko s to pripravo gosenice ter njih zalege in

zapredki posmode do najvišjih vršičkov. Če je gosenica le malo prismojena, gotovo pogine, in ker se z baklo hitro hodi mimo goseničjih gnezd, zato to prav nič ne škoduje listju. Take bakle prodaja Josip Stadler, klepar v Ljubljani.

Nad vse škodljiv kmetijstvu je rjavi ali pomladanski hrost. Tega hudega sovražnika je zatorej treba zatirati na vso moč. Posamezna roka sicer lahko včasih mnogo stori, ali delo je v resnici izdatno in uspešno samo tamkaj, kjer se združijo cele vasi in občine, celi okraj ali cele dežele in skupno ugonablajo tega kvarljivca.

Ker je veliko mrčesje zalege za drevesno lubadjo, je zelo dobro in koristno, vsako leto pozimi staro lubad odpraskati in deblo potem namazati z apnenim in ilovim beležem. Če se primeša beležu še krvi, volovskega žolča in kravjaka, se drevo ubrani tudi zajčjim zobem.

Bodi pa kmetovalec ali sadjar še tako priden, vsega dela vender sam ne vzmore. Preveč je raznovrstne golazni, ki zna sebe in svojo zalego navadno tako dobro skriti, da je človek niti ne opazi. To velja sebestno o jajcih, ki so največ tudi drobna, da jih pregleda tudi najbistrejše oko. Za to delo je treba poleg bistrovidnega očesa tudi telesne gibkosti in spretnosti in neumorne marljivosti. In takih delavcev ima kmetovalec na ponudbo, a kar je še najlepše, nobeden njih ne zahteva plačila, zadovoljni so, ako jih pri delu nihče ne moti. Ti radovoljni pomagači so — ptiči. Zato naj gleda vsak pameten gospodar, da točno izvršuje zakon za varstvo koristnih ptičev z dne 17. junija 1870. l., dež. zak. št. 20., saj ni nobenega drugega zakona izpolnjevati tako lahko in brez vsakih ovir.

Več pridelovati in bolje prodajati!

Splošno se priznava, da gre kmetijskemu stanu slabo in da se vedno bolj pogreza v dolgove. Zdravnikov ima za to kmetijski stan zelo veliko, ki mu hočejo pomagati, in vsakdo trdi, da je njegov lek najboljši, dasi njih večina boleznih ne gre na dno in zato ne zadene pravega leka. Nekako moderno zdravilo za pešajoči kmetijski stan je ponujanje, bolje rečeno vsiljevanje cenega kredita s pretvezo, da ga reši oderuških rok; in drugo, ravno toliko vredno zdravilo je preganjanje prekupcev. Ti dve zdravili sta gotovo dobri, a sta podobni lečilnim strupom v zdravilstvu; v pravi meri in ob pravem času koristijo bolniku, drugače ga umorijo.

Ceni kredit je za kmetovalca velevažen, a znati ga mora rabiti; če ga ne zna, je zanj le strup. Bojimo se, da je pri nas z njim že mnogo zastrupljenega, in mnogo v zemljiških knjigah zapisanih boleznih in morda tudi smrtij gre na rovaš nekterim pregosto sejanim posojilnicam, ki ne razumejo svoje naloge. Nikar ne primerjati naših posojilnic z onimi na Nemškem, ktere zemljiškega kredita in posojil na večletne roke skoraj ne poznajo in za svojo nalogo smatrajo le podpiranje kmetovalca pri njegovih poskusih umnejšega kmetovanja. Upravnim odborom nemških posojilnic je presojanje kreditne sile prosilca za posojilo šele druga briga, prva briga jim je to, ali prosilec prosi za posojilo v take svrhe, ki so gospodarsko opravičene. Pri nas je narobe, oziroma, za zadnje nihče ne vpraša. Posojilnice morajo imeti, ako naj kmetovalcem kaj

koristijo, vzgajalni smoter, drugače je bolje, da jih ni. Da se posojilnice prav rabijo, je zanje potreben že pripravljen narod; dokler ni takega, zadošča v vsakem sodnemu okraju dobro vrejena in vojena hranilnica. Naše trditve ne veljajo za razmere v vseh slovenskih pokrajinah, saj vseh ne poznamo; za ktere so pa veljavne, naj vsak razumnik sam presodi. Sicer bodi naloga vsem poklicanim krogom, te kočljive razmere proučevati, kajti vsled novega eksekutivnega reda se je kreditna zmožnost kmetijskega posestnika tako zmanjšala, da mora posojilnica na kmetih tako poslovati, kakor hranilnica v mestu, ako naj se obvaruje usodnih dogodkov.

Kot drugo zdravilo za bolno kmetijstvo dandanes kaj radi smatramo odpravo prekupčije. Je nekaj na tem, a kje naj jo pričnemo odpravljati in kje naj nehamo? To vprašanje narodnogospodarsko pravilno rešiti ni tako lahko. Potrebe poštene prekupčije menda nobeden razumen človek ne bo tajil, kakor bo zopet vsakdo priporočal, uničiti izsesavajočo prekupčijo. Zatreji in oškodovati na deželi kar povprek vse trgovce in gostilničarje bo slednjič le na škodo kmetovalcem samim, ker so ti stanovi važen, velike davke plačujoč faktor, ki je največkrat vir napredku in novim podjetjem, kateri so le v korist občini in slednjič posameznim občanom. Ne-poštene trgovce in enake gostilničarje, zlasti pa tiste, ki točijo ponarejeno vino za pristno, pa preganjajmo, kakor le moremo! Hvala Bogu, da je takih pri nas jako malo. Nismo se namenili, o tem kaj več pisati; navedimo le še mnenje francoskih kmetovalcev o tej zadevi, ki so izmed vseh danes najpremožnejši, in to vsled svoje varčnosti na pravem mestu in vsled svoje omike. Francoski kmetovalec namreč pravi: Prekupčijo uničiti velja toliko, kolikor ubiti konja, da se njegova koža ustroji za sedlo, ktero moraš sam nositi, ker konja več nimaš. Zato pa Francozi ne poznajo naših igrač, pa vender bogaté po naravnem potu omike in umnega gospodarstva, ki sta podlaga večjemu in boljšemu pridelovanju.

V uvodnih besedah tega sestavka smo zapisali, da večina onih, ki svetujejo sredstva za izboljšanje gospodarskih naših razmer, niti ne mislijo na vzrok tem razmeram, zato pa njih sredstva tudi dosti ne veljajo. Kje pa tiči vzrok tem slabim gospodarskim razmeram? Nikjer drugje kakor v dejstvu, da kmetovalec dandanes veliko dražje prideluje kakor nekdanj, prideluje pa ravno toliko ali pa vsled izsesovanja zemlje še manj kakor nekdanj. Ravnotežje med dohodki in stroški se je podrlo, zadnji se od leta do leta večajo in prevladujejo prve, dolgovi, ktere je treba delati za pokritje primanjkljaja, še bolj obremenjujejo produkcijo, in gospodarsko propadanje je neizogibno. Če to dejstvo smatramo za resnično, tedaj imamo dve poti za izboljšanje. Prva pot je ta, da znižamo pridelovalne stroške, druga pa ta, da pridelek pomnožimo in izboljšamo, t. j. naredimo ga več vrednega. Na prvi poti ne moremo mnogo doseči; varčni pač moramo biti, a davkov in dragih delavnih sil ne odpravimo več, v raševino in hodnik se tudi ne bomo zopet oblačili, tobak bomo naprej kadili i. t. d. i. t. d. Varčni moramo biti, a vzlic temu, če tudi opustimo tobak, celo kavo in sladkor in vrhu tega še vino in žganje, da ne bo treba ne trgovcev ne konsumnih društev, naj vender nikdo ne misli, da bo vse to kaj izdatno pomagalo; stroški bodo še vedno dohodke prevladovali.

Edina pot, kmetovalcu pomagati, je, učiti in napeljevati ga, kako prideluje več in boljših pridelkov. Tu so viri novih dohodkov, tu se morejo dvigniti milijoni, kateri morejo pokriti vse dolgove in ustanoviti novo blagostanje! Zboljšujmo zemljišča, ki nam sedaj donašajo komaj polovico tega, kar bi lahko; nadomeščajmo jim z umetnimi gnojili kalij in fosforovo kislino, ktera smo izsesali tekom večstoletnega roparskega gospodarstva, požlahtnimo pridelke, da zadobe večjo vrednost, z vinogradništvom in sadjarstvom se pečajmo umno, zboljšujmo živinorejo, spravljajmo mleko v denar i. t. d., z eno besedo pobirajmo denar, kjer nas v nos drega, pa ne bavimo se z malenkostmi, kakor na pr. kje bomo „cuker“ ali „kofe“ za pol krajcarja ceneje kupovali. Več in boljših pridelkov pridelovati bodi naše geslo, in da to dosežemo, se moramo neprestano učiti, da ne zaostanemo in da moremo tekmovali s svetom. Pri tej nameri pa zahtevajmo vsestranske podpore od poklicanih krogov, in gotovo bomo teh podpor deležni, če bomo delali z združenimi silami. Združujmo se v tem zmislu in to bodi naša gospodarska organizacija!

Vinarska zadruga v Novem Mestu.

Vsled prizadevanja vrlo delujoče kmetijske združnice v Novem Mestu je ustanovitev vinarske zadruge v Novem Mestu že zagotovljena. Ustanovni občni zbor bo 1. maja t. l. v Novem Mestu. Z veseljem pozdravljamo to ustanovitev, ki ima namen združnim potom skrbeti za razvoj vinstva, zlasti za boljše razpečavanje dolenjskega vina, in tako ne le koristiti svojim združnikom, temveč tudi dolenjskemu vinstvu sploh. V nastopnih vrstah prijavimo izvleček združnih pravil, ki kažejo, kako hoče zadruga delati in kako pravzaprav morajo biti osnovane take zadruge. Novomeška zadruga ne bo trgovina z vinom na združni podlagi, s kakeršnimi se spravlja kmetijsko združništvo v slabo ime, temveč bo imela nalogo svet seznaniti z dobrim dolenjskim vinom. Ona bo sama posegla v kletarstvo in hoče v prvi vrsti biti pospeševaljica dolenjskega vinstva sploh; ona hoče pomagati svojim združnikom vino spravljati po dobri ceni v denar, ne pa s prekupčijo delati dobičke.

Vsebina pravil je naslednja:

I. Tvrdba, sedež in namen zadruge.

Tvrdba se glasi: „Dolenjsko kletarsko društvo v Novem Mestu, vpisana zadruga z omejeno zavezo.“

Sedež zadruge je Novo Mesto; njena doba je nedoločena.

Namen zadruge je, pospeševati napredek in razvoj vinstva s kupovanjem in prodajanjem grozdja in vina, eventualno tudi s posredovanjem vinske kupčije združnikov, z napravo pivnic in skladišč tudi izven novomeškega političnega okraja.

II. Sredstva zadruge.

Sredstva zadruge so: 1. združni deleži, 2. rezervni fond, 3. posojila, 4. vpisnine, 5. podpore.

Združni deleži so dvojni, namreč glavni deleži, ki znašajo po 100 K, in opravični deleži po 20 K. Vsak združnik mora imeti vsaj en delež, s privoljenjem načelstva jih ima pa tudi lahko več.

Rezervni fond se nabira 1. iz vpisnin; 2. iz tistega dela čistega dobička, ki je po bilanci v to do-

ločen. Rezervni fond služi za pokritje izrednih zgub, ki se ne morejo poravnati iz opravičnih dohodkov tekočega leta.

Načelstvo je opravičeno primanjkujoča denarna sredstva omisliti si potom posojila z dovoljenjem nadzorstva.

Vpisnino 2 K je plačati vsakemu, kdor pristopi k zadrugi.

III. Združniki, njih pravice in dolžnosti.

Število členov ni omejeno.

Za člene se sprejemajo vinogradniki in sploh interesi iz vinorodnih krajev Dolenjske.

Kdor želi pristopiti, se mora oglasiti pri načelstvu, katero pristop dovoli ali odkloni, ne da bi mu bilo treba povedati razlogov.

Dosedaj priglašeni deležniki imajo plačati vsaj polovico podpisanih deležev do ustanovnega shoda, drugo polovico pa do 1. avgusta t. l.

Pozneje vstopivšim je delež takoj pri vstopu plačati.

Združnik ima pravico glasovati, voliti in voljen biti v načelstvo, nadzorstvo, razsodišče ali presojevalno komisijo.

Glavni delež daje svojemu posestniku pet glasov.

Več ko 5 glasov ne more imeti noben združnik.

Pravne osebe volijo po zastopniku, izkazanem v pismenem pooblastilu.

Čisti dobiček se razdeli med združnike kvečjemu do zneska 5 % od vplačanih deležev. Ostanek čez 5 % pripade rezervnemu fondu.

Združnik je dolžan:

- spolnovati dolžnosti, ki so določene v teh pravilih glede plačil,
- ravnati se po pravilih in sklepih občnega zbora in skrbeti v vsakem oziru za korist zadruge.

Do rezervnega fonda nimajo pravice niti prostovoljno izstopivši člani, niti izključeni, niti dediči pokojnih.

IV. Uprava zadruge.

Kletarsko društvo opravlja svoje posle po: a) načelstvu, b) nadzorstvu, c) presojevalni komisiji, d) razsodišču in e) občnem zboru.

a) Načelstvo.

Načelstvo obstoji iz petih členov in se izvoli na občnem zboru po listkih v enem volilnem dejanju za tri leta z nadpolovično večino oddanih glasov.

Načelstvo izvršuje združne posle po določilih pravilnika in sklepov občnega zbora.

Načelstvo sprejema in izključuje člene, določuje pogoje kupovanja in prodajanja grozdja, vina, inventarnih premakljivih in nepremakljivih rečij, pazi, da se vodijo združne knjige po predpisih trgovskega zakona, čuva združno imetje in se bavi z drugimi združnimi posli.

Posebna dolžnost načelstva pa je, da letne računске sklepe pravočasno predloži v pretres nadzorstvu, ki ima o njih poročati pri občnem zboru.

b) Nadzorstvo.

Nadzorstvo obstoji iz sedmih členov, ktere izvoli občni zbor za tri leta izmed združnikov, ki niso člani načelstva.

Nadzorstvo izvoli iz svoje sredine predsednika, namestnika in tajnika.

Nadzorstvo nadzoruje delovanje načelstva in more, kadar hoče, pregledati društvene knjige, račune, blagajnico in društvene zaloge. Dolžnost njegova je, pregledati letne računске sklepe ter o tem poročati občnemu zboru.

c) Presojevalna komisija.

Presojevalna komisija obstoji iz treh členov, ktere izvoli občni zbor za eno leto z absolutno večino glasov.

Presojevalna komisija se zbira na povabilo načelstva, pregleduje ponujena vina in grozdje glede kakovosti in vrednosti in izreka svojo sodbo načelstvu.

d) Razsodišče.

Razsodišče obstoji iz petih udov, ktere izvoli občni zbor iz vrste zadružnikov za tri leta.

V delokrog razsodišča spada neprizivna razsodba vseh sporov, ki nastanejo iz zadružnega razmerja ali iz zadružnega poslovanja, bodisi med posameznimi zadružniki in zadrugo, oziroma načelstvom.

e) Občni zbor.

Občni zbor se sklicuje redno vsako leto enkrat, in sicer do konca aprila; sklicuje ga načelstvo, ako pa bi ono zakasnilo, pa nadzorstvo.

Izredne občne zборе more sklicati ali načelstvo ali nadzorstvo, če se mu zdi potrebno, a mora jih sklicati načelstvo, ako to zahteva vsaj tretjina zadružnikov, naznanjajoč v posebni pismeni ulogi predmete posvetovanja in sklepanja.

Sklepa se v občnem zboru samo o tem, kar je na dnevnem redu; sme pa vsak zadružnik postaviti druge predloge, o kterih se pa ne sklepa, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretresovanje, da se o njih poroča pri prihodnjem občnem zboru.

V. Računovodstvo.

Upravno leto se prične s 1. januarjem in konča z 31. decembrom.

Zadružne računске knjige vodi načelstvo po trgovinskih načelih.

Nadzorstvo se mora o spolnjevanju teh predpisov večkrat na leto prepričati.

Koncem poslovnega leta je skleniti račune in sestaviti bilanco.

Računski sklep obstoji iz naslednjih izkazov:

1. iz računov o prejemkih in izdatkih,
2. iz računa o dobičku in izgubi,
3. iz bilance (stanje premoženja),
4. iz izkaza števila, prirastka in odpadka zadružnikov in njihovih zadružnih deležev.

Ako je izguba, se pokrije iz rezervnega fonda, ako ta ne zadostuje, domakne se iz zadružnih deležev, ktere morajo zadružniki pozneje doplačati.

Načelstvo ima sestaviti letni račun in ga s svojimi predlogi predložiti do 15. februarja nadzorstvu.

Nadzorstvo pregleda in presodi letni račun in predloge načelstva. Če najde kake hibe ali če ima kake pomisleke, jih naznani načelstvu, ki ima priliko račun ali predloge v zmislu nadzorstva popraviti.

Potem nadzorstvo sestavi poročilo za občni zbor in je predložiti načelniku do 28. februarja.

Načelnik ima letni račun, bilanco, predloge, ki se hočejo o tem postaviti občnemu zboru ter poročilo nadzorstva o tem od 15. marca dalje razpoložiti zadružnikom na vpogled in to v povabilu k občnemu zboru razglasiti.

VI. Razglasila zadruga.

Razglasila v imenu zadruga izhajajo pod zadružno tvrdko in se podpisujejo po dveh udih načelstva.

Javna razglasila zadruga se vršijo po enkratni objavi v „Kmetovalcu“, „Dol. Novicah“ in „Laibacher Zeitung“.

Načelstvu je svobodno, razglašati vrhu tega še v drugih listih in zadružnikom — v posebno važnih slučajih — dostavljati posebna pismena obvestila.

VII. Razdružitev zadruga.

Zadruga se razdruži:

- a) če to sklene občni zbor,
- b) če se otvori konkurz na zadružni imetek in
- c) če to ukaže državna oblast.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 78. Imam glinasto, zelo nerodovitno njivo, v kateri niti gnoj ne segnije. Svetujejo mi, naj gnoj suh podorjem. Ali je na tem kaj resnice in kako naj obdelujem tako težko zemljo? (I. B. v B.)

Odgovor: Glinasta zemlja se naredi rodovitna in za obdelovanje sposobna le z umnim obdelovanjem in gnojenjem. Če imamo po njivah glinasto zemljo, moramo skrbeti, da postane bolj rahla; to se doseže z dobrim obdelovanjem in s primernim gnojenjem. Posebno je gledati na to, da jo jeseni preorjemo in pustimo čez zimo v sirovih brazdah, da dobro prezebe in jo srež zdrobi in zrahlja. Dalje jo je tudi s tem rahljati, da jo večkrat obdelujemo, da jo po dvakrat preorjemo za setev in da jo sploh obdelujemo v najugodnejšem času. Napačno je, če jo obdelujemo, ko je še premokra. S tem jo je že marsikdo pokvaril za vse leto. Edino le jeseni jo lahko sprašimo, četudi je nekoliko bolj vlažna, kajti pozimi navadno dobro prezebe. — Kar se tiče gnojenja, moramo glinasto zemljo gnojiti z debelim ali slamatim gnojem, če jo hočemo rahljati. Gnoj v to svrhu sušiti bi bilo napačno, ker iz gnoja pri sušenju uhaja najvažnejša snov, dušik. Svež gnoj je najboljši, posebno če živalim nastiljamo s slamo, koruznico itd. Ker se gnoj v glinasti zemlji počasi razkaja zaradi težko pristopajočega zraka in toplote, moramo tako zemljo poredkoma gnojiti, a tedaj močno. V taki zemlji zaleže hlevski gnoj za tri do štiri leta. Teški glinasti zemlji navadno primanjkuje rudninskih redilnih snovij, zato ji je pomagati z umetnimi gnojili. Svariti Vas pa moramo pred kajnitom, ki naredi težko zemljo vsled natronovih spojin, ki so v njem, še bolj zvezno. Mesto kajnita naj se rabi ali kalijeva sol ali žveplenokisli kalij. Kot fosforovo gnojilo rabite jeseni Tomasovo žlindro, ker ta vsled svojega apna zemljo tudi nekoliko rahlja. Sploh Vam priporočamo zraven vsestransko pravilnega gnojenja glinasto zemljo prav močno gnojiti še z apnom, ker to jako blagodejno vpliva na rahljanje.

Vprašanje 79. Neki tukajšen posestnik že mesec dni iz smetane mleka dveh krav ne more narediti presnega masla. Kravi sta zdravi in imata isto krmo kakor poprej. Posestnik je celó kupil novo pinjo, pa masla le ne more narediti. Kaj more biti temu vzrok? (A. T. v S.)

Odgovor: Vzroki, da se ne da umesti presno maslo, so jako različni in jih je več. Vzroki morejo biti nepravna toplina pri pinjenju (zelo važno!), prehitro ali prepočasno pinjenje, nesnaga v posodah, predolgo postavljanje smetane, napačna krma in različne bolezni mleka. Ker ne vemo vzroka, Vam tudi ne moremo dati sveta; da bi pa spisali vse kar to reč zadeva, bi nam komaj zadostil prostor vse številke

tega lista. Pisali smo že večkrat o izdelovanju presnega masla ter Vas opozarjamo na dotične spise.

Vprašanje 80. Imam 2 1/2 leta staro kravo, ki je sedaj skotila ter obenem po sescih dobila velike bradavice, ki so po 1 1/2 cm dolge. **Kako bradavice odstranim?** (M. M. v R.)

Odgovor: Če so bradavice na peclju, se podvežejo z močnim sukancem. Vsak dan, ali vsak drugi dan se zanjka še bolj zadrigne, toliko časa, da bradavica odpade. Ako so pa bradavice na široki podstavi na koži, poklicati je živinozdravnika, ki jih odstrani z operacijo ali z jedkanjem.

Vprašanje 81. Imam konja, ki že tri mesece kašlja. V pričetku je bil kašeljsuh in rahel, sedaj je pa votel in hromeč, posebno kadar se konj najé. Kadar vozi, mu gre iz nosnic bela, včasih tudi rumenkasta gosta tekočina. Kaj pomeni ta kašeljsuh, ali bo postal konj nadušljiv, ali sme voziti in kako naj ga zdravim? (M. O. v G.)

Odgovor: Vaš konj je imel navaden nahod, ktereга ste pa zanemarili, in sedaj se je naredil težje ozdravljiv dolgotrajni nahod. Kako tak nahod zdraviti, je popisano v Dularjevi knjigi „Domači živinozdravnik“ na str. 38. Ker je to knjigo izdala družba sv. Mohorja, moramo opravičeno domnevati, da se nahaja v vsaki hiši in jo torej imate tudi Vi.

Vprašanje 82. Jaz sem prodal zdrave vole. Čez 26 dni mi je kupec naznanil, da je tudi že prodal te vole, a drugi kupec je že prvi dan spoznal, da se enemu voda zapira. Šel je po živinozdravnika in po priče ter so vola ubili. Drugi kupec zahteva odškodnino od mojega kupca, a ta zopet od mene. Prosim sveta, če sem dolžan plačati odškodnino? (A. U. v B.)

Odgovor: Če se Vi ob prodaji volov niste zavezali pred pričami, da jamčite za vsako bolezen, potem ne more sedaj nihče od Vas zahtevati kakega povračila škode. Še celó glede Vašega kupca je vprašanje, če mora škodo povrniti, kajti drugi kupec ni bil opravičen žival pobiti, ampak jo le v teku 24 ur vrniti, oziroma dejstvo naznaniti. Izrek kakega mazača tukaj ni merodajen, temveč le izrek diplomiranega živinozdravnika, ki je živinozdravniško šolo na Dunaju dovršil. Volova bolezen je morda bila prav lahko ozdravljiva, in če se to dožene, mora trpeti le zadnji kupec škodo, ker ni pravilno ravnal.

Vprašanje 83. Moje kokoši imajo vse grintave noge in po njih bulice, za fižol debele. Kakšna bolezen je to, ali je ozdravljiva in nalezljiva? (J. P. v H.)

Odgovor: To bolezen povzroča majhna živalca iz vrste pršic, ki žive pod kožo (sarcoptes). Pri kuretini se nahaja „sarcoptes mutans“. Pršice gredo od živali na žival, se raztresajo po kurnjaku, torej je bolezen nalezljiva. Ta bolezen se zdravi kakor smo pisali v odgovoru na 66. vprašanje v 6. številki letošnjega „Kmetovalca“. Samoobsebi je umevno, da je kurnjak dobro osnažiti in je najbolje vse lesene dele sežgati.

Gospodarske novice.

* **Samostalni konjerejski odsek** je imel 15. t. m. svoj redni občni zbor, na katerem sta bila namesto umrlih gg. odbornikov Folakovskega in Perdana izvoljena gospoda G. Jelovšek, posestnik na Vrhniki, in A. Pavlin, c. kr. veterinarski koncipist v Ljubljani.

* **Saditev sadnega drevja na Kranjskem spomladi l. 1901.** C. kr. kmetijska družba je oddala letošnjo pomlad iz svoje drevesnice okroglo 25.000 dreves, njene podružnice so jih oddale najmanj 5.000, zunaj dežele je bilo nakupljenih z državno podporo 11.000 in iz zasebnih drevesnic na Kranjskem se je v deželi zasadilo po malem računano 9000 dreves.

iz tega je razvidno, da se je v naši deželi to pomlad zasadilo najmanj 50.000 visokodebelnih dreves, kar znači uspeh, kakršnega razmerno prav gotovo ne more pokazati nobena druga avstrijska kronovina.

* **Gumijevih vezij za cepljenje trt** naša družba letos ne bo oddajala; opozarjamo pa naše ude, da ima take vezi v zalogi trgovec Al. Lilleg v Ljubljani, na Jurčičevem trgu.

* **Bakreno galico in žveplo** ima družba še vedno v zalogi. Prosimo gg. ude, naj se kmalu zglase za te vinogradniške potrebščine. Zaloga škropilnic in žveplalnikov gre h koncu in moremo le še tistim postreči, ki se kmalu zglase.

* **Premije za zboljšanje planin** iz državne podpore se bodo letos delile. Opozarjamo na dotični razglas med uradnimi vestmi.

* **Glede oddaje plemenih prasičev in ovnov** opozarjamo na razglas med uradnimi vestmi te številke.

* **Pouk o kletarstvu.** Podpisani namerava meseca maja prirediti pri državni kleti na Podbrjah pri Št. Vidu nad Vipavo predavanje o kletarstvu. Pri tej priliki se bodo tudi pokušala umno kletarjena vipavska vina. — Kdor se namerava tega pouka vdeležiti, naj se pismeno zglesi pri podpisnem do 10. maja.

Bohuslav Skalicky,

tehnični vodja državnih vinarskih naprav na Kranjskem v Rudolfovem.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 16. aprila 1901.

Seji je predsedoval družbeni podpredsednik gospod ravnatelj Povše, navzoči so pa bili odborniki gg.: Goll, baron Lazarini, Liechtenberg, Pavlin, Rohrman, dr. pl. Wurzbach in tajnik Pirc.

Vsled poziva c. kr. deželne vlade je odbor na podstavi referata odbornika g. Rohrmana utemeljil, zakaj naj se kranjski lovski zakon v nasprotju s štajerskim tako spremeni, da bo imel posestnik vinograda sam pravico, da bo smel zajca v vinogradu zatirati tudi izven lovskega časa, ne pa kakor je na Štajerskem določeno, da sme to storiti le lastnik, oziroma najemnik lova.

Od deželnega odbora v poročanje izročena prošnja »Kmetijskega društva« v Kamniku za državno podporo 3000 K in za brezobrestno posojilo v znesku 24.000 K, je odbor sklenil z opomnjo vrniti, da je ustanovitev vzorne kmetije za vzrejo govedi zasnovana na popolnoma nestrokovni podstavi, da je v prilogah popisani gospodarski načrt naravnost nemogoč in da se torej odbor v nadaljnjo poročanje niti spuščati ne more.

O prošnji mlekarke zadruga v Radečah za državno podporo se je odbor na podstavi poročila družbenega tajnika, kateri se je o stanju zadruga osebno prepričal, izrekel povoljno in je ukrenil priporočiti jo.

Glede prošenj mlekarških zadrug v Sorici in v Cerkljah za podporo je glavni odbor naročil družbenemu tajniku, naj se osebno pouči o razmerah ter naj o tem poroča v prihodnji seji.

Prošnjam dveh mlekarških zadrug za izplačilo državne podpore je glavni odbor sklenil ne ustreči, dokler zadrugi ne spolnita zahtev c. kr. kmetijskega ministerstva.

Ustanovitev nove podružnice v Vrhpolju pri Vipavi se je začasno potrdila.

Na dejstvo, da je vipavska kmetijska podružnica proti pravilom in vzlic temu, da je glavni odbor razveljavil dotični ukrep, vendar izplačala »Kmetijskemu društvu«, reg. zadr. z om. por.

podpore v znesku 300 K, je glavni odbor sklenil storiti vse potrebne zakonske korake, da se nepravilno izplačana vsota vrne.

Glavni odbor je sklenil obrniti se s prošnjo na c. in kr. vojno ministerstvo, da se absolventom poljedelskih šol da brezpogojna pravica za dveletno prezentno vojaško službo.

Vdovi nekdanjega zaslužnega sodelavca kmetijske družbe se je drugič in zadnjič dovolila primerna miloščina.

Glede na vprašanje c. kr. kmetijskega ministerstva, če bi ne kazalo prepovedati ali vsaj omejiti prodajo sadnega drevja na trgih, semnjih, po hišah i. t. d., je odbor sklenil nasprotovati takim nameram; pač je pa za primerno nadzorstvo, katero naj prepreči prodajo holnega in okuženega drevja.

Za nove ude so bili sprejeti gg.:

Ahlin Marija, posestnica v Ljubljani; Šuštar Jurij, posestnik v Starem Trgu; Zbačnik Josip, posestnik v Travniku; Kandare Francišek, posestnik na Klancih; Mohorčič Francišek, c. kr. sodni kancelist v Radovljici; Krese Ivan, c. kr. okrajni komisar v Novem Mestu; Petrič Josip, trgovec v Ljubljani; Lillig Alojzij, trgovec v Ljubljani; Poglajen Andrej, posestnik v Preski; Ogorevc Josip, trgovec v Novem Mestu; Kretinsky Reinhold, nadgodzdar v Kandiji; Curant Oskar, c. in kr. nadporočnik v Žadovineku; Goedl Loyo, kontrolor v Krškem, baron Rechbach Viljem, c. kr. okr. komisar v Krškem; Kandare Josip, posestnikov sin v Podcerkvi; Žebre Jakob, učitelj v Starem Trgu; Polončič Ivan, posestnik na Spod. Poljanah; Urbiha Ivan, posestnik v Podgori; Zakrajšek Anton, posestnik v Vrhniku; Korošec Jakob, posestnik v Pudobu; Zotter Makso, c. kr. davčni pristav v Krškem; Škufca Ljudevit, mestni župnik v Krškem; Kraševac Jakob, posestnik v Vrhniku; Plos Ignacij, posestnik v Igavasi; Kukman Josip, posestnik na Gradenjah; Rodman Pavel, posestnik v Vipavi; Ferjančič Ivan, posestnik v Vipavi; Strancar Ivan, posestnik v Vipavi; Hrovatin Anton ml., župan v Vipavi; Poljšak Ivan, posestnik na Gradišču; Bahor Ivan, posestnik v Dragovanji Vasi; Pavlič Ivan, posestnik v Črnem Kalu; Kastelec Francišek, posestnik v Metnaju; Trček Ivan, posestnik v Kanjem Dolu; Novak Anton, posestnik v Zajasovniku; Einspieler Tomaž, c. kr. sodni svetnik v Ljubljani; Marolt Anton, posestnik v Vnanjarjih; Vrhunec Josip, posestnik v Topoljah; Petan Francišek, veleposestnik v Sromljah; Lobiser Jurij, posestnik v Mlaki; Petkovšek Matija, posestnik v Vipavi; Rehar Josip, posestnik v Vipavi; Lekan Ivan ml., posestnik v Vipavi; Lovrenčič Pavel, posestnik v Vipavi; Kralj Mihael, posestnik na Ježici; Rupert Valentinič, posestnik na Gori na Koroškem.

Razglas

o oddaji plemenih prasičkov jorkširske (velike bele angleške) pasme.

Podpisani odbor bo oddajal, kakor doslej, tako tudi odslej plemenske mladiče jorkširskega prasičjega plemena pod nastopnimi pogoji.

1.) Prasički se oddajajo po 10 in tudi več tednov stari, in sicer kakeršne starosti se dobe.

2.) Cena prasičkom je po 20 K; te cene so za polovico nižje, kakor jih plača družba.

3.) Oddajajo se ali sami mrjaščeki, ali pa svinjica z mrjaščekom vred.

4.) Kdor dobi prasiče, se mora zavezati:

a) da jih obdrži za pleme, dokler so sposobni;

b) da naznani odboru, kadar jih neha imeti za pleme;

c) da bo pripuščal mrjasca tudi k svinjam drugih gospodarjev.

Dosle prošnje bo odbor reševal po vrsti, kakor bodo dohajale, in sicer vselej takrat, kadar dobi takih plemenih prasičkov, ki seveda niso vedno v zadostnem številu na razpolaganje.

Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 30. aprila 1901.

Razglas kranjskim ovčarjem.

Podpisani odbor je ukrenil tudi letos porabiti državno podporo za ovčarstvo za nakup ovnov ter bo v ta namen kupil in razdelil po deželi dobre plemene ovne bergamaške pasme.

Izkušnja je pokazala, da našim krajem izvrstno ugaja „bergamaško ovčje pleme“, imenovano tudi „velikansko planinsko pleme“. Prednosti tega plemena so hitra rast, velikost in teža, primerno dobra volna ter izvrstna sposobnost za pašo. Ovce tega plemena vsled slabih pašnikov v svoji domovini niso prav nič razvajene ter so utrjene zoper vse vremenske izpremembe.

Podpisani odbor bo torej tudi letos oddajal te ovne, in sicer onim kranjskim ovčarjem, ki vložijo prošnje, v katerih je od dotične kmetijske podružnice potrjeno, da se precéj pečajo z ovčjo rejo (navesti je število ovac) in ki se zavežejo:

1.) da plačajo, kadar prejmejo ovna, glavnemu odboru 5 gl.,

2.) da bodo sprejetega ovna imeli najmanj dve leti za pleme, kolikor dopušča umna ovčja reja.

Nekolekovane prošnje je vložiti

do 20. dne maja t. l.

pri podpisanem odboru.

**Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe kranjske
v Ljubljani.**

Razglas

o oddaji premij za zboljšanje planin v letu 1901.

Z odlokom z dne 5. aprila t. l., št. 8933., je c. kr. kmetijsko ministerstvo dovolilo 1000 K za zboljšanje planin na Kranjskem ter naročilo podpisanemu odboru, naj na podlagi došlih prošenj stavi predloge, ki so v posesti kakšne skupne planine in ki mislijo, da se morejo potegovati za del te podpore kot premijo, naj pri podpisanem odboru vložijo

do 15. julija 1901

svoje prošnje, v katerih naj natančno razjasnijo kakšna zboljšanja so zvršile. Oziralo se bo le na zboljševanja, ktera povzdignejo užitek planine. Zgradba ali poprava potov se smatra za neobhodno potrebno reč na planinah, zato se nanjo ne bo oziralo.

Glavni odbor o. kr. kmetijske družbe kranjske.

Ljubljana, 30. aprila 1901.

Fran Povše s. r.,
podpredsednik.

Gustav Piro s. r.,
ravnatelj.

Št. 5346.

Razglas

c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 1. aprila 1901, št. 5346., o veterinaropolicijskih odredbah zoper uvažanje prasičev iz Ogerske in Hrvatsko-Slavonske na Kranjsko.

Ker se je svinjska kuga iznova zanesla v tostransko ozemlje, je c. kr. ministerstvo za notranje stvari z razpisom z dne 30. marca 1901, št. 10.777., prepovedalo uvažati prasiče iz mestnega ozemlja Reka in iz županijskega sodišča Čakaturn (velika županija Zaladska) na Ogerskem, dalje iz svobodnega mesta Varaždin, kakor tudi iz okrajev Delnice, Sušak z všteto mestno občino Bakar (velika županija Modruš-Reka), Ivanec, Varaždin, Zlatar (velika županija Varaždin), Stubica, Sveti Ivan-Zelina, Zagreb (velika županija Zagreb) na Hrvatsko-Slavonskem v kraljevine in dežele, za stopane v državnem zboru.

Razveljavljene pa so prepovedi, vsled katerih je bilo prepovedano uvažati prasiče iz obmejnega okraja Samobor (velika županija Zagreb).

To se dodatno k razglasu c. kr. ministerstva z dne 24. marca 1901, št. 9690., oziroma k tukajšnjemu razglasu z dne 26. marca 1901, št. 5000., daje na občno znanje.

Predstoječe odredbe stopijo takoj v veljavnost.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1901.

Št. 5991.

Razglas.

C. kr. deželna vlada omejuje zaporo za prasičji promet, ki je bila ukazana z razglasom z dne 10. februarja 1901, št. 2385., v vsem političnem okraju Kočevje, na sodna okraja Velike Lašice in Ribnica ter spet dovoljuje izvažanje, uvažanje in prevažanje prasičev v sodnem okraju Kočevje, kakor tudi semnje za prasiče v tem sodnem okraju.

Prestopki še veljavnih zapornih odredb se bodo kaznovali po zakonu z dne 24. maja 1882, drž. zak. št. 51.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1901.

Št. 6375.

Razglas.

Kr. deželna vlada v Zagrebu je s svojim razglasom z dne 9. aprila t. l., št. 23.083., zaradi obstoječe svinjske kuge na Kranjskem prepovedala na Hrvaško in v Slavonijo uvažati prasiče iz občin Kompolje, Podgora, Videm, Sv. Gregor, Velike Poljane, Jurjevica, Dolenja vas, Ribnica, Sódražica. Sušje okraja Kočevje in zaradi svinjske rdečice iz občine Šmarjeta okraja Krško.

To se v prenapredbi tukajšnjega ukaza z dne 21. marca t. l., št. 4786., daje na občno znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 20. aprila 1901.

Št. 6489.

Razglas.

Ker je glasom uradnih poročil svinjska kuga v vsem političnem okraju Kočevje popolnoma ponehala in so tudi pod živinozdravstveno opazovanje postavljeni, kuge sumnivi prasiči ostali zdravi, deželna vlada razveljavlja oba tukajšnja razgласa z dne 10. februarja in 13. aprila t. l., št. 2385. in 5991., ter spet dovoljuje izvažanje, uvažanje in prevažanje prasičev po vsem političnem okraju Kočevje, kakor tudi semnje za prasiče v tem okraju.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1901.

Št. 6374.

Razglas

c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 19. aprila 1901, št. 6374., o veterinarupolicijskih odredbah o uvažanju živine iz Ogerske in Hrvaško-Slavonske na Kranjsko.

C. kr. ministerstvo za notranje stvari je z razglasom z dne 18. aprila 1901, št. 13.678., odredilo nastopno:

Na podstavi odredbe, izdane od c. kr. okrajnega glavarstva v Zadru zaradi obstoječih ovčjih koza in potrjene od pristojnega namestništva, je prepovedano uvažati ovce iz mejnega okraja Senj in istoimenske mestne občine (komitat Liška-Krbava) v kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru.

Preklicujejo se pa prepovedi uvažati prasiče iz stoličnih okrajev Békés, Békés-Csaba, Gyoma, Gyula in istoimenskih mestnih občin ter Szarvas (komitat Békés) na Ogerskem in iz okrajev Vinkovci, Vukovar in Županje (komitat Srem) na Hrvaško-Slavonskem.

Kljub preklicu prepovedi zoper navedene okraje pa ostane v veljavi sedaj na podstavi obstoječe pogodbe po členu I., odstavek 2., ministerskega ukaza z dne 22. septembra 1899. (drž. zak. št. 179.) do 40. dneva po prestanku kuge trajajoča prepoved, uvažati prasiče iz občin Békés (stolični okraj Békés), Uj-Kigyós (stolični okraj Békés-Csaba), ki sta bili okuženi vsled svinjske kuge ter iz občine Öcsöd (stolični okraj Szarvas), ki je bila okužena vsled rdečice pri svinjah, in njihovih sosednih občin.

To se dodatno k razglasu imenovanega c. kr. ministerstva z dne 11. aprila t. l. št. 12.661., oziroma tuuradnega razgласa z dne 12. t. m., št. 5965., daje na občno znanje.

Te odredbe stopijo takoj v veljavnost.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1901.

Št. 6778.

Razglas.

Na podstavi zadnjega uradnega izkaza deželne vlade v Sarajevu deželna vlada na podstavi razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 24. aprila 1901, št. 15.156., dotlej, dokler se ne ukaže drugače, prepoveduje

1.) zaradi svinjske kuge uvažati na Kranjsko prasiče iz okrajev Bos. Dubica, Brčka, Gradačac, Prijedor, Prnjavor, Savski most in Zvornik;

2.) zaradi kužnih ovčjih kozá uvažati ovce iz okraja Savski most.

Določila o uvažanju zaklanih prasičev v nerazsekanem stanju tudi nadalje ostajajo v veljavnosti.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost

dne 1. maja 1901

in se namesto onih z dne 23. februarja 1901, št. 3283., ki se s tem razveljavljajo, razglašajo z dodatkom, da se bodo prestopki zoper zgoraj navedene okraje razglašene uvozne prepovedi za prasiče kaznovati po državnem zakonu z dne 24. maja 1882, št. 51., in da se bodo transporti, med katerimi bi se našla tudi samo ena z zgoraj navedeno boleznijo okužena žival, zavrnila na oddajno postajo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1901.

Listnisa uredništva.

L. R. v R. Sosed sme saditi na svoje posestvo drevje, kakršno hoče, ter morete Vi odstraniti le korenine in veje, ki se segajo na Vaš svet. Čez senco drevja, ki bo morda škodovala Vašim sadežem, se ne morete pritožiti.

J. B. v B. Pokladajte teletu klajno apno.

F. S. v B. Njivo morete tako zagraditi, da ograja ne sega na sosedov prostor. Ako pa sosed izkaže, da ima za obdelovanje svoje njive zastarano pravico, na pr. obračati ali kaj drugega delati na Vaši njivi, potem Vam ograjo lahko sploh prepreči.

J. K. o St. T. Če se krava ob pravem času ne otrebi, je na vsak način poklicati živinozdravnika.

J. M. v D. Kako mravlje pregnati, smo popisali v odgovoru na 55. vprašanje l. 1899.

J. Z. v O. Ktera tvornica izdeluje najcenejše steklo za okna, nam ni znano; sicer Vam pa nobena tvornica ne bo prodala stekla, ker vse tvornice prodajajo potom kupcev.

M. T. v Č. Ne kaže Vam drugega, kakor kapnico vnovič osnažiti. Pri družbi dobite zastoj knjižico, kako kapnice delati in vodo čistiti.